ادامه از صفحه اول

کرونا، طب سنتی و شبه‌علم

چراکه ظاهر علمی دارد ولی به ترویج خرافات و موهومات در قالب و ظاهر علم کمک می‌کند. بسیاری از دانشگران حوزه تاریخ و فلسفه علم مصداق‌هایی ازجمله طالع‌بینی، ستاره‌بینی، کف‌بینی، هومیوپاتی و طب سوزنی و انواع پیشگویی‌ها را ازجمله موارد مرتبط با شبه‌علم می‌دانند. مردم شبه‌علم را باور می‌کنند، چون به هیجان نیاز دارند، تفکرات آرزومندانه نزد مردم وجود دارد، بسیاری ساده و زودباور هستند، بسیاری هر رخداد جدیدی را به‌عنوان واقعیت دائمی به خاطر می‌سپارند و ازدست‌رفته‌ها را فراموش می‌کنند. شبه‌علم چندین ویژگی دارد: ادعایی است با طبیعت و ظاهر علمی که شواهد علمی قابل تکرار و مستند ندارد، مبتنی بر شواهد روایی (حکایت‌ها) است، روی موارد ناسازگاری‌های (مفروض) علمی مانور می‌دهد، برای توصیف مسائل غیرقابل توضیح به‌صورت راز یا اسطوره تلاش می‌کند، براساس برقراری تشابه صرف بحث می‌کند، از بحث‌های آماری سوءاستفاده می‌کند، آمار را فیلتر می‌کند یا رویکردی انتخابی با آمار دارد، پیش‌فرض‌های غیرقابل‌ابطال دارد، تجدیدنظر نمی‌کند، حتی اگر ثابت شود که غلط است، مطالبش مستقیما به روزنامه‌ها می‌رود به‌جای اینکه قبلا در ژورنال‌های معتبر علمی با داوری منتشر شود، ادعا می‌کند در معرض حذف و آزار قرارگرفته است، ادعا می‌کند الگوی نمونه جدیدی را کشف کرده است و ادعا می‌کند برای هر مرضی حتما یک درمان دارد. علم آن چیزی است که به‌عنوان قانونمندی‌های طبیعت و زندگی از طریق فنون آزمایشی جدید، از طریق روش علمی و به‌صورت پویا به دست آید. علم به پیش‌بینی آینده بر اساس قانونمندی‌های جهان‌شمول و قابل آزمون می‌پردازد. این قانونمندی‌ها را می‌توان در هر عرصه تخصصی مطرح کرد. این پیش‌بینی‌ها در جهان واقعی قابل پیگیری است. قانون‌های علمی با قوانین ریاضی قابل بیان بوده و کوتاه و منسجم است. امکان کشف و ابطال هر گزاره علمی وجود دارد و سازوکاری قابل توضیح برای قانون‌های علمی بر اساس نیروهای شناخته‌شده وجود دارد. نوشته‌ها و گزاره‌های علمی در صورت ابطال با گزاره جدید جایگزین می‌شود. این روزها دقت کنید که شبه‌علم با پوشیدن لباس و رویه طب سنتی یا اسلامی، در دستان و بر زبان عده‌ای جاری است. گروهی با حضور در جلسه مدیریت بحران در هفته دوم اسفند ۹۸ در شهر قم وقت متخصصان پزشکی و مدیریت بحران را با حرف‌های ناروا و ادعاهای نابجا درباره طب می‌گیرند و شعار تبعیت از حضرت امام جعفر صادق (ع) می‌دهند. گروهی دیگر به نام کمک به پرستاران به درون بخش‌های مراقبت‌های ویژه بیماران کرونا رفته‌اند و از آنجا به نحوه درمان و نظافت و استرلیزه کردن محیط و اساسا مراجعه بیماران به بیمارستان‌ها ایراد می‌گیرند! این گروه در شرایطی که بحران همه‌گیری ویروس کرونا مردم ما را تهدید می‌کند، به خطری مضاعف تبدیل شده‌اند. به هوش باشیم که گرایش مردم به هر میزان به این افراد و این نوع روش‌های درمانی بی‌حساب‌وکتاب بسیار برای سلامت همگانی خطرناک است.

*عضو وابسته فرهنگستان علوم

به‌جای عوام با متحجران برخورد کنید

بر ارزش و اهمیت علوم پزشکی روز تأکید کردند اما در مقابل شاگردان و دست‌پروردگان آن روحانی کتاب‌سوز (تبریزیان) هم بی‌کار ننشستند و با گردآوری هواداران خود، با تمسک به برخی روایات شروع به فضاسازی علیه مقامات پزشکی کشور کرده و به شکل‌های مختلف از تمامی امکانات فضای مجازی، این حرف‌های غیرعلمی و ضدبهداشتی خود را منتشر کردند. هر طلبه و غیر طلبه‌ای که با آموزه‌های افرادی مثل تبریزیان دمساز است، به بهانه شیوع ویروس ویرانگر کرونا، میدان را مناسب تاخت‌وتاز خود می‌بیند تا انگاره‌های تحریک‌کننده احساسات مذهبی مردم و همچنین ضدحکومتی خود را به خورد جامعه بدهد. از اینکه چرا نمازهای جمعه و جماعت را تعطیل کرده‌اید؟ چرا نمی‌گذارید مردم برای امام حسین (ع) عزاداری کنند؟ ما هرچه داریم از این روضه‌خوانی‌ها داریم. تعطیل‌کردن مراسم مذهبی و خانه‌نشین‌کردن مردم برای از بین‌بردن دین و مذهب و نوعی اهانت و بی‌ارزش کردن شفاعت این ذوات مقدسه در پیشگاه ارحم‌الراحمین است! این افراد به ظاهر دلسوز بعضا تا آنجا پیش می‌روند که کار زشت لیسیدن ضریح‌ها را هم عملی قهرمانانه و درست معرفی می‌کنند. برخی هم که مثل بسیاری از کسبه، کارشان با کسادی خصوصا در ماه‌های رجب و شعبان روبه‌رو شده است، بر این آتش می‌دمند و از احساسات مذهبی مردم سوءاستفاده می‌کنند. نباید شک کرد که این حجم وسیع از سخنان تحریک‌کننده متحجرین علیه تعطیلی مجالس و خانه‌نشینی و قرنطینه اختیاری مردم، روی جمعی از عوام اثر می‌گذارد و آنان را نسبت به اجرای دستورات علمی پزشکان و اولیای بهداشت کشور، بی‌خیال می‌کند و بنابراین وقعی به دستورات حکومتی نمی‌گذارند. با توجه به مراتب بالا از اولیای امور درخواست می‌شود به‌جای جریمه و تندی با مردم عوام که به فکر سلامتی خود و دیگر هم‌نوعان خود نیستند، با افراد تفرقه‌افکن و بدعت‌گذار برخورد جدی بشود.

ادامه در صفحه ۴

رئیس‌جمهور روزهای کرونایی را چگونه می‌گذراند؟

کنترل از راه دور

عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری

شرق: سال پرفرازونشیب ۹۸ به ایستگاه آخر که رسید، مردم کم کم آماده می‌شدند تا با شروع نوروز غم این سال را با عید و سفر فراموش کنند اما سوغاتی از چین همه ماه اسفند را درگیر خود کرد؛ کرونا. اولین اخبار از مبتلاشدن دو نفر در قم حکایت داشت و همین باعث شد تا مسئولان نیز ابراز خطر کنند. رئیس‌جمهوری دستور ایجاد «ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا» را داد. حسن روحانی روز چهارم اسفند به وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مأموریت داد تا ضمن تشکیل جلسات مستمر این ستاد از تمام توان مجموعه‌های ذی‌ربط به منظور کمک به جلوگیری از شیوع و ریشه‌کنی هر چه سریع‌تر این بیماری بهره گرفته و به طور مستمر به او گزارش دهد. ستادی که مصوبات آن به گفته رئیس‌جمهور مانند مصوبات شورای عالی امنیت ملی اعتبار دارد. هرچند رئیس‌جمهور بارها در سخنرانی‌های خود از کرونا و فعالیت‌های دولت در خصوص مقابله با آن گفت اما منتقدان تلاش‌های دولت را کافی نمی‌دانستند. یکی از پیشنهادها برای کنترل این ویروس، قرنطینه بود که دولت و رئیس‌جمهوری زیر بار آن نرفتند و حتی روز گذشته نیز حسن روحانی در جلسه مشترک ستاد اقتصادی دولت با نمایندگان فعال اقتصادی، گفت: «نه امروز و نه در ایام نوروز و قبل و بعد از آن قرنطینه نداریم و همه در کسب‌وکارشان آزادند و خدمات دولت نیز به طور معمول به مردم خواهد رسید». او دو هفته پیش نیز در جلسه هیئت دولت گفته بود: «چنین چیزهایی در تصمیمات کشور وجود ندارد. قرنطینه محله و شهر نداریم. آنچه قرنطینه است، قرنطینه فرد است. یعنی اگر فردی علائم اولیه‌ای داشت این فرد باید قرنطینه شود».

روحانی در روزهایی که کرونا همه کشور را فرا گرفته، اجازه تعطیلی مراکز دولتی را نداد و حتی در اولین جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا که روز سه‌شنبه ششم اسفند برگزار شد، گفت: «از روز شنبه همه روال‌ها با صورت عادی خواهد بود. مگر مورد خاص و شرایط ویژه را ستاد ملی به آنها اعلام می‌کند و اجتهاد در برابر نص نباید داشته باشیم. همه موظف هستند از ستاد اطاعت کنند». سخنانی که با انتقادات زیادی مواجه شد، چراکه منتقدان افزایش آمار مبتلایان را نتیجه اتخاذ چنین تصمیمی می‌دانند. همین باعث شد تا حسام‌الدین آشنا به عنوان مشاور حسن روحانی در این خصوص توضیحاتی دهد. آشنا درباره سخنان آن روز رئیس‌جمهوری در توییتی نوشت: «رئیس‌جمهور دقیقا چه گفت؟ «اگر این ستاد موردی را از شنبه لازم دید، اگر مدرسه‌ای، دبیرستانی، دانشگاهی، محل اجتماعی، مورد خاص را اگر تشخیص داد خودش اعلام می‌کند؛ بنابراین از روز شنبه همه روال‌ها به صورت عادی در کشور خواهد بود مگر مورد خاص با شرایط ویژه که خود ستاد ملی آنها را اعلام می‌کند». این سخن حساب‌شده را تبدیل کردند به اینکه رئیس‌جمهور گفته از شنبه همه چیز عادی می‌شود. در حالی که او روال‌های عمومی اداره کشور را عادی اعلام کرد تا جلوی فروپاشی نظام اداری و هرج‌ومرج را بگیرد».

روحانی در این مدت با استانداران البرز، اصفهان، مرکزی و خراسان رضوی تلفنی صحبت کرد و پس از دریافت گزارش کارگروه مدیریت آثار اقتصادی شیوع ویروس کرونا دستور داد سه بسته حمایتی در اختیار اقشار کم‌برخورداری که کسب‌وکار آنان در آستانه سال نو، لطمه و خسارت جدی دیده، قرار گیرد.

با این حال موج انتقاد به کم‌کاری رئیس‌جمهور و دولت کم نشد، برخی نمایندگان مجلس از روحانی خواستند که شخصا ریاست جلسات ستاد ملی کرونا را برعهده بگیرد و حتی رئیس قوه قضائیه نیز گفت: «ستاد مبارزه با کرونا در سطح عالی‌ترین مسئولان کشور است، یعنی اینکه این ستاد عالی است و باید علی‌القاعده با ریاست رئیس‌جمهور تشکیل جلسه دهد و اجراکردن مصوبات را پیگیری کند».

همین سخنان باعث شد تا رئیس‌جمهور در جلسه هفته گذشته هیئت دولت اعلام کند: «دوستان بدانند که در هر هفته حداقل یک جلسه با ریاست و مدیریت من برگزار می‌شود و شنبه گذشته این جلسه برگزار شد، شنبه آینده نیز برگزار خواهد شد. این جلسات در ایام تعطیلات نوروزی نیز برقرار است و اگر من مشکلی داشته باشم، آقای معاون اول در این جلسات حضور پیدا خواهد کرد». روحانی روز شنبه به صورت ویدئوکنفرانس ریاست جلسه «ستاد ملی مقابله با کرونا» را برعهده گرفت و روز گذشته نیز در جلسه مشترک ستاد اقتصادی دولت با نمایندگان فعال اقتصادی شرکت کرد. او همچنین به صورت ویدئوکنفرانس با مدیران، پزشکان، پرستاران و پرسنل بیمارستان امام خمینی گفت‌وگو کرد. برخی اما همچنان حضور کم‌رنگ حسن روحانی در روزهای گذشته را به حساب غیبت و نقش کم‌رنگ رئیس‌جمهور در مدیریت کرونا گذاشته بودند. طعنه‌هایی که باعث شد حسام‌الدین آشنا در توییتی به آنان پاسخ دهد. او نوشت: «رئیس‌جمهوری مسئولیتی ۴×۳۶۵×۲۴ ساعته است؛ نه تعطیلی دارد و نه مرخصی! روحانی مطابق وظیفه‌اش، در این جمعه ۲۵ تماس تلفنی بین ۱۵ تا ۴۵ دقیقه‌ای با مسئولان اجرائی، بهداشتی و مردم عادی داشته است و ۱۹ نامه جداگانه برای سران کشورهای خارجی را با هماهنگی وزارت خارجه تنظیم و ارسال کرده است».

آقای جهانگیری کجاست؟

هرچند فعالیت‌های روحانی در چند روز پایان سال برای مدیریت و مقابله با کرونا بیشتر شده، اما باید منتظر ماند و دید آیا حجم انتقادها به او نیز کم می‌شود؟ و آیا از عملکرد دولت در مدت شیوع کرونا راضی خواهند بود. در همین خصوص ناصر ایمانی، تحلیلگر مسائل سیاسی، درباره نوع عملکرد دولت در موضوع کرونا به «شرق» گفت: «من از عملکرد دولت آقای روحانی در مواجهه با کرونا چندان تعجب نکردم، زیرا در حوادث طبیعی پیشین مانند سیل و زلزله نیز همین‌طور عمل کرده بود. دولت دچار نوعی لختی و کندی در تصمیم‌گیری در سطوح بالا و تصمیم‌های جدی و مهم است و معمولا دیر اقدام می‌کند و وقتی هم که اقدام می‌کند، آن‌قدر آرام عمل می‌کند که تا به خودش بیاید، حادثه تمام شده و پیامدهایش را بر جای گذاشته است. واقعیت این است که مسئولیت‌پذیری مسئولان دولت بسیار ضعیف است. البته در شرایط کنونی نباید دولت را تخریب کرد و علت‌های اصلی نوع عملکرد دولت را بعدها خواهیم گفت؛ اما به اجمال می‌توان گفت دولت عملکرد مناسبی در حوادث ندارد. مسئولان می‌توانستند و اکنون هم می‌توانند با همراهی نهادهای دیگر سامانی جدی به مقابله با کرونا بدهند».

او ادامه داد: «به‌هرحال وقتی مقام معظم رهبری به نیروهای نظامی دستور می‌دهد که به موضوع کرونا ورود کنند، نشان‌دهنده آن است که عملکرد دولت ضعیف ارزیابی شده است؛ هرچند ایشان فرموده‌اند که نیروهای نظامی هم باید زیر نظر ستاد مقابله با کرونا فعالیت کنند؛ اما اگر دولت مسئولیت‌های خود را انجام می‌داد، نیروهای نظامی به‌طور طبیعی به دولت کمک می‌کردند و دیگر نیازی به دستور رهبری نبود. اکنون مشاهده می‌شود که استانداران خودشان استان‌ها را قرنطینه می‌کنند؛ گرچه تصمیم‌های آنها درست بوده است، اما چرا این تصمیم در مرکز گرفته نمی‌شود؟ چرا دولت نمی‌تواند یک تصمیم راهبردی و قاطع بگیرد؟ من نمی‌گویم که تمام مشکلات ناشی از کرونا بر عهده دولت است، زیرا در بسیاری از کشورها کرونا به‌طور کامل کنترل نشده؛ اما سخن آن است که دولت می‌توانست بسیار بهتر از این عمل کند. گویا دولت هنوز به ابعاد گسترده و خطرناک ویروس کرونا پی نبرده است. واقعا آقای جهانگیری در مقطع کنونی چه می‌کند؟ او از ابتدای موضوع کرونا هیچ حضوری در مدیریت امور نداشته است. آقای روحانی هم که می‌گوید هفته‌ای یک بار در جلسه مقابله با کرونا شرکت می‌کند. چرا باید وزیر بهداشت مسئول ستاد مقابله با کرونا باشد؟ در تمام کشورها مسئول چنین ستادی بالاتر از وزیر بهداشت است. علت این موضوع این است که هیچ‌کس جز وزیر بهداشت مسئولیت نپذیرفت».

ایمانی درباره پیامدهای اقتصادی کرونا و راهکارهایی که دولت می‌تواند در پیش بگیرد هم گفت: «هرچه موضوع بیشتر طول بکشد، ابعاد اقتصادی‌اش گسترده می‌شود. دولت باید در یک مقطع کوتاه ضربتی عمل کند؛ برای مثال اگرچه یک ماه قرنطینه کامل یا نسبی شهرها پیامدهای منفی اقتصادی در پی دارد؛ اما اگر چند ماه کرونا ادامه داشته باشد و زنجیره شیوع آن قطع نشود، بی‌تردید پیامدهای اقتصادی بسیار سنگین‌تری را به جای می‌گذارد. خوشبختانه اکنون در آستانه نوروز هستیم و ایام تعطیلات نوروز فرصت مناسبی است که زنجیره انتقال گسسته شود. دولت می‌تواند تعطیلات را تا نیمه فروردین ادامه دهد و تعطیلات ادارات به یک هفته محدود نشود. از سوی دیگر لازم است که دولت به همراه قوای نظامی مانع انجام سفر شوند و ورود مردم به شهرها را کنترل کنند تا سفر در ایام عید تقریبا به صفر برسد تا امیدوار باشیم بعد از تعطیلات عید شیوع کرونا کاهشی چشمگیر داشته باشد».

نامه ۲۱ نماینده به رئیس‌جمهوری درباره اجرائی‌نشدن قانون مدیریت بحران

سازمان مدیریت بحران کجا بود؟

شرق: در بطن روزهای بحران، کمتر نامی از سازمان متولی مدیریت بحران به میان می‌آید. سازمان مدیریت بحران کجای ساختار مدیریتی مقابله با ویروس کرونا قرار دارد؟ سازمانی که رئیس آن، اسماعیل نجار، خود به کرونا مبتلا شده است. این سازمان از سال ۱۳۸۷ شروع به کار کرده و قانونی که بر اساس آن اداره می‌شد تا سال آخر مجلس دهم، آزمایشی بود و هر سال تمدید شده بود. در مجلس دهم اما قانون مدیریت بحران کشور تصویب و به دولت ابلاغ شد. به گفته عده‌ای از نمایندگان مجلس، این قانون در صورت اجرائی‌شدن، می‌توانست مدیریت بحران کرونا را در جهت کارآمدی قرار دهد. بر همین اساس، روز گذشته نمایندگان نامه‌ای به رئیس‌جمهوری نوشتند و خواستار برخورد با کسانی شدند که در اجرای این قانون تعلل کرده‌اند. در این نامه، خطاب به رئیس‌جمهوری اشاره شده: «متأسفانه با گذشت بیش از شش ماه از زمان ابلاغ قانون دائمی جدید، تاکنون اقدام عملی مؤثری جهت اجرائی‌شدن آن معمول نشده و کماکان قانون آزمایشی سابق که نقایص و مشکلات فراوان آن در محورهای مختلف اجرائی و در مواقع بحرانی مشهود است، مبنای عمل قرار دارد که موجب آشفتگی‌های جاری در نظام تصمیم‌گیری و مدیریت اثربخش بحران و در نتیجه سلب اعتماد عمومی شده است».

چرا قانون مدیریت بحران اجرا نمی‌شود؟

در این نامه که ۲۱ نماینده آن را امضا کرده‌اند و رونوشتی هم از آن به رئیس مجلس ارسال شده، توضیحاتی درباره قانون مدیریت بحران داده شده است. در توضیح این نامه آمده: «مطابق این قانون، ازجمله وظایف سازمان مدیریت بحران کشور ذیل وزارت کشور، ایجاد آمادگی مطلوب سازمانی و عملیاتی برای پاسخ به بحران و اقدام لازم جهت استقرار نظام‌های قابل اطمینان آمادگی و ایمنی در مؤسسات دولتی، عمومی غیردولتی، خصوصی و تأسیسات وابسته به آنها و ایجاد شبکه ارتباطی اختصاصی برای شرایط اضطراری، تهیه برنامه‌های آمادگی و پاسخ استان‌ها و تدوین ضوابط فنی و دستورالعمل‌های لازم جهت استانداردکردن خدمات سازمان‌های امدادی در سطح کشور و ارتقای توانایی کشور برای بازتوانی و بازسازی، پس از وقوع حوادث و بحران‌هاست. همچنین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف بوده به‌منظور پیش‌بینی دقیق، هشدار به‌موقع و انجام اقدامات پیشگیرانه در زمینه همه‌گیری (اپیدمی) بیماری‌های انسانی، نسبت به ایجاد مراکز پایش و هشدار با همکاری وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست اقدام کند». در بخش دیگر نامه نیز از رئیس‌جمهور درخواست شده با توجه به اینکه «فائق‌آمدن بر شرایط ویژه کنونی کشور بر اثر شیوع پرشتاب ویروس کرونا، مستلزم هماهنگی و هم‌افزایی و مدیریت یکپارچه‌ای است که همه ابعاد آن به صورت جامع در این قانون پیش‌بینی شده، مقتضی است ضمن شناسایی و برخورد جدی با دستگاه‌ها و افرادی که تعلل جدی در اجرای قانون داشتند، دستور تسریع در اجرای آن را نیز صادر فرمایید». نمایندگان تاکید کردند: «در صورت کوتاهی و سهل‌انگاری در اجرای قانون، حضرت‌عالی و دیگر مسئولان باید در برابر مردم و نمایندگان ملت پاسخ‌گو باشید». اسامی «طیبه سیاوشی، محمود صادقی، محمدرضا بادامچی، عبدالکریم حسین‌زاده، سیدفاطمه ذوالقدر، حیدر عابدی، سیدفرید موسوی، ابوالفضل سروش، محمد کاظمی، پروانه مافی، سیده‌فاطمه حسینی، فاطمه سعیدی، سیده‌حمیده زرآبادی، پروانه سلحشوری، محمدعلی وکیلی، عبدالرضا هاشم‌زایی، شهاب‌الدین بی‌مقدار، حمید گرمابی، احمد مازنی، علی بختیار و مهدی شیخ» پای این نامه به چشم می‌خورد.

نایب‌رئیس فراکسیون امید با اشاره به نبود مدیریت بحران کارآمد در ایران:

باید ساختار مدیریتی کشور را اصلاح کنیم

عبدالکریم حسین‌زاده، نایب‌رئیس فراکسیون امید، در گفت‌وگو با «شرق» توضیحات بیشتری درباره لزوم مدیریت بحران یکپارچه می‌دهد و تأکید می‌کند مدیریت بحران در ایران کارآمد نیست.

در قانون جدید ملاحظاتی وجود داشت که مقابله و مدیریت بحران را کارآمد کند؟

در همه بحران‌های انسان‌ساخت و طبیعی، مشکل اصلی در کشور ما نبود مدیریت واحد و یکپارچه است. اینکه برای هر بحران ستاد و کمیته‌ای تشکیل شود، خود به لحاظ سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مشکلاتی در پی دارد. درحالی‌که اگر سازمان کارآمد مدیریت بحران با منابع کافی وجود داشت، شرایط متفاوتی حاکم بود. توجه کنید در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته سازمان یا نهادهای مدیریت بحران در آمادگی کامل برای مقابله با بحران هستند؛ از آموزش نیروهای انسانی تا بخش‌های دیگر. امروز هم وظیفه وزارت بهداشت باید کمک به سازمان مدیریت بحران باشد نه برعهده‌گرفتن مسئولیت مقابله با بحران کرونا. در قانون جدید سعی شده بود تا حدودی این مشکلات رفع شود و وظایف نهادها و سازمان‌های ذیل سازمان مدیریت بحران در چنین شرایطی مشخص باشد؛ اما این قانون متأسفانه اجرائی نشده است؛ به‌دلیل همین خلأهاست که زمان‌های طلایی پیشگیری و مقابله با کرونا از دست رفته است. می‌شد این ویروس در قم حبس و مدیریت شود تا گستره آن به کل کشور نرسد، اما چنین نشد و ما نخواستیم از الگوی موفق چین استفاده کنیم. درحالی‌که چین چرخه گردش ویروس را کنترل نکرد، بلکه خود ویروس را داخل ووهان محاصره کرد.

فکر می‌کنید این ناکارآمدی محصول نبود یک نهاد مدیریت بحران است؟

بله. در نبود یک سازمان مدیریت بحران کارآمد ما دچار چنین شرایطی نمی‌شدیم و در مقابل نیروهای مسلح، شهرداری‌ها، هلال‌احمر و همه نهادها و ارگان‌ها ذیل ستاد مدیریت بحران فعالیت می‌کردند و هریک به‌صورت خودمختار عمل نمی‌کردند. مقابله با کرونا به شکل مدیریت جزیره‌ای انجام می‌شود. مدیریت بر دوش حاکمیت و حتی تمام دولت نیست. در همین شرایط می‌شد معاون اول رئیس‌جمهور یا خود رئیس‌جمهور، رئیس این بحران باشند تا حکم‌پذیری وجود داشته باشد. امروز و البته به‌طورکلی در مدیریت بحران مشکل حکمرانی داریم، چراکه به‌لحاظ ساختاری مشکل وجود دارد و موازی‌کاری اتفاق می‌افتد. درباره کرونا وزارت بهداشت فراتر از حوزه‌های اختیارات خود کار می‌کند؛ برای مثال این وزارتخانه باید وظیفه توزیع ماسک را بر عهده داشته باشد نه تولید و خرید آن. در چنین شرایطی توجه کنید دلال‌ها در شهر تهران و کشور چه بلایی سر کادر درمان و مجموعه درمانی می‌آورند.

فکر می‌کنید این قانون به‌طور مشخص می‌توانست کارآمدی را افزایش دهد؟

ما فکر می‌کنیم اعمال اصلاحاتی که در این قانون پیش‌بینی شده بود، می‌تواند کارآمدی و ساماندهی مقابله با بحران‌ها را افزایش دهد. درحالی‌که در نبود ساختار مدریت بحران کارآمد نه‌تنها نمی‌توان با بحران مقابله کرد، بلکه دامنه آن را نیز گسترش می‌دهد. قانون مدیریت پیش از این آزمایشی بود و از مجلس نهم هر سال تمدید می‌شد. تا اینکه در مجلس دهم تصویب و ابلاغ شد.

یکی از سؤال‌ها در چنین شرایطی این است که سازمان مدیریت بحران که رئیس آن هم به کرونا مبتلا شده، کجای ساختار مقابله با کروناست؟

بزرگ‌ترین مشکل در سازمان مدیریت فعلی این است که پول ندارد. از سوی دیگر نه یک ستاد اجرائی بلکه ستادی دستوری است؛ برای مثال می‌تواند یک‌سری آیین‌نامه ابلاغ کند. ستاد اجرائی به آن معنا نیست که منابع انسانی و مالی در اختیار داشته باشد، چراکه نگاه ما به این سازمان مدیریت اجرائی بحران نیست. کار این سازمان در نهایت هماهنگی بین دستگاه‌هاست. سازمان مدیریت بحران حتی نمی‌تواند سمن‌ها را به‌طور هماهنگ به کار بگیرد. ما سازمان مدیریت کارآمد نداریم و در قانون جدید سعی شده بود اینها مرتفع شود. امروز کرونا آمده و خدا کند از آن سر سالم به در ببریم؛ اما پس از آن همه‌چیز را تا بحران بعدی فراموش می‌کنیم. درحالی‌که باید ساختار مدیریتی کشور را اصلاح کنیم. توجه کنید استاندارها بالاترین مقام مدیریتی در هر استان و رئیس شورای تأمین و برنامه‌ریزی استان‌ها هستند. امروز در هر استان نماینده‌ای از سوی وزیر بهداشت گمارده شده که عمدتا استادان دانشگاه هستند. خب استاندار چه‌کاره است؟ در ساختار مدیریت صحیح هر استاندار می‌توانست با هماهنگی رئیس مدیریت بحران مسائل را پیگیری کند. امروز چرخه هستی زنگ خطر را به صدا درآورده است؛ اما ما عبرت نمی‌گیریم. آدم‌هایی که در زلزله و سیل کرمانشاه و سیستان و بلوچستان از بین رفتند، به فراموشی سپرده شدند، به‌همین‌دلیل در هر بحران عملکرد و کارآمدی به‌جای بهبود و پیشرفت، عقب‌گرد می‌کنیم.

خبر

تشکر مقام معظم رهبری از تدابیر ستاد ملی، وزارت بهداشت و طرح بسیج ملی مبارزه با کرونا

● **ایسنا:** مقام معظم رهبری در پیامی از تدابیر ستاد ملی و وزارت بهداشت و طرح بسیج ملی مبارزه با کرونا تشکر کردند.

مقام معظم رهبری در مرقومه‌ای، تدابیر ستاد ملی و وزارت بهداشت برای جلوگیری از گسترش بیماری کرونا را برای همه لازم‌الاجرا دانستند و تأکید کردند: طرح بسیج ملی مبارزه با کرونا دارای پشتوانه علمی و همراه با انگیزه‌های دینی و جهادی و انسانی است.

متن مرقومه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به شرح زیر است:

از زحمات وزیر محترم و همکاران در این گستره‌ی وسیع تشکر شود. تدابیر ستاد ملی و وزارت بهداشت برای جلوگیری از گسترش بیماری برای همه لازم‌الاجرا است. طرح بسیج ملی مبارزه با کرونا که دارای پشتوانه‌ی علمی و همراه با انگیزه‌های دینی و جهادی و انسانی است، طرحی کارآمد است و همان چیزی است که بلا را به نعمت و تهدید را به فرصت تبدیل خواهد کرد ان‌شاءالله. از خداوند متعال توفیق و پاداش برای این جهادگران مسألت می‌کنم.

نامه کواکبیان به عضو کنگره آمریکا برای تعلیق تحریم‌ها

● **ایسنا:** رئیس فراکسیون دیپلماسی و منافع ملی مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای به یک عضو کنگره آمریکا، با تأکید بر اینکه تحریم‌های آمریکا دسترسی مردم ایران را به نیازهای بهداشتی و دارویی مختل کرده است، ابراز امیدواری کرد کوشش‌های نمایندگان مخالف تحریم‌های یک‌جانبه در کنگره، منجر به رفع این تحریم‌های غیرانسانی و ظالمانه شود.

در این نامه آمده است: «همان‌گونه که مطلعید درحال‌حاضر ویروس کرونا به‌عنوان یک بیماری همه‌گیر، بر سلامت مردم بسیاری از کشورها ازجمله ایران تاخته و علاوه بر قربانی‌نمودن مردم بی‌گناه، هزینه‌های سنگینی را بر اقتصاد ملی کشورها وارد کرده است. اکنون که این مسئله کاملا مشخص شده است که ویروس کرونا یک تهدید جدی برای سلامت انسان‌هاست و کل جامعه بشری را بدون محدودیت تحت تأثیر قرار می‌دهد، ضروری است که تمامی کشورها متفقا در برابر این بیماری مصیبت‌بار، بدون در نظر گرفتن اختلافات سیاسی و تفاوت‌های جغرافیایی ایستادگی نموده و با همدیگر در کاهش آثار مخرب انسانی، اقتصادی و اجتماعی آن همکاری نمایند. با این وجود درحالی‌که طی هفته‌های گذشته مردم ایران با آسیب‌های این بیماری دست‌وپنجه نرم می‌کنند و نیازمند حمایت‌های بین‌المللی و همکاری در مبارزه سخت و بی‌امان علیه گسترش این ویروس می‌باشند، متأسفانه دولت آمریکا به تنگ‌ترکردن حلقه محاصره اقتصادی علیه جمهوری اسلامی ایران مبادرت نموده و تهدیدهای تحریمی علیه خریداران نفت کشور که تنها منبع مالی مبارزه با ویروس کروناست را ادامه می‌دهد و از این وضعیت به عنوان ابزاری علیه ملت ایران استفاده می‌کند. آمریکا برخلاف ادعایش در حال فریب افکار عمومی است و تحریم‌های اقتصادی آن، با هدف محروم‌سازی مردم ایران از دریافت کمک‌های بین‌المللی و حتی خرید اقلام و تجهیزات پزشکی طراحی شده و در حال اجرا است. ازاین‌رو دولت ایالات متحده آمریکا باید موانعی که بر سر راه توسعه سلامت جهانی است از میان بردارد و با دست‌کشیدن از اقدامات لجوجانه خود، به مبارزه با این ویروس کمک نماید. اعتراض‌های روزهای اخیر سرکار عالی به سیاست‌های دولت آمریکا در تحریم مردم ایران، امیدبخش بوده‌اند، ازاین‌رو امیدوارم این تلاش‌های انسان‌دوستانه با همراهی سایر نمایندگان مدافع واقعی حقوق بشر منجر به برچیده‌شدن تحریم‌های ظالمانه و رساندن دارو و اقلام بهداشتی به مردم ایران برای مبارزه با ویروس کرونا گردد.»

توضیح

سایت «شرق» رایگان شد

● گسترش بیماری COVID-19 بر اثر ویروس کرونا، کشور را وارد شرایط ویژه‌ای کرده است. این رخداد، نیاز به اطلاع‌رسانی بهنگام، صحیح و آگاهانه در کنار تولید محتوای کاربردی و علمی برای جامعه توسط رسانه‌های حرفه‌ای را دوچندان کرده است. روزنامه «شرق» در روزهای گذشته در قالب خبر، گزارش، گفت‌وگو و یادداشت‌های تحلیلی، به ابعاد گوناگون ماجرا پرداخته است که بازنشر آن در وب‌سایت، کانال و سایر ابزارهای اطلاع‌رسانی مبتنی بر وب نیز انجام شد تا مخاطبانی که در منازل خود حضور دارند نیز امکان استفاده از محتوای «شرق» را داشته باشند. سال گذشته به علت افزایش سرسام‌آور هزینه‌های کاغذ و چاپ، ناگزیر شدیم استفاده از وب‌سایت «شرق» را به شکل حق عضویت با پرداخت اندک، درآوریم. حال با توجه به شرایط پیش‌آمده و در جهت رفاه حال مخاطبان، تا اطلاع ثانوی، استفاده از وب‌سایت «شرق» رایگان خواهد بود.